

**Wieloletni program współpracy Powiatu Oleckiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3
ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2015-2019**

Spis treści

1.	Wprowadzenie	2
2.	Cel główny i cele szczegółowe programu	2
3.	Zasady współpracy	2
4.	Zakres przedmiotowy	3
5.	Formy współpracy	3
6.	Priorytetowe zadania publiczne	4
7.	Okres realizacji programu	5
8.	Sposób realizacji programu	5
9.	Wysokość środków planowanych na realizację programu	6
10.	Sposób oceny realizacji programu	6
11.	Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji	6
12.	Tryb powoływania i zasady działania Komisji Konkursowej do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert	6
13.	Postanowienia końcowe	7

1. Wprowadzenie

- 1.1. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu oleckiego od wielu lat skupiają najaktywniejszych obywateli naszego środowiska. Są oni inicjatorami i realizatorami wielu przedsięwzięć, które wspomagają i uzupełniają Powiat Olecki w realizacji jego zadań przypisanych w ustawie o samorządzie powiatowym. Włączenie podmiotów pozarządowych w system funkcjonowania Powiatu na zasadzie równego partnerstwa leży w interesie Powiatu i jego mieszkańców.
- 1.2. Powiat Olecki wyraża wolę współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego, które wolę takiej współpracy deklarują.
- 1.3. Wieloletni program współpracy Powiatu Oleckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wyznacza kierunki i nadaje ramy współpracy na lata 2015-2019 oraz tworzy warunki dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Program ma służyć budowaniu partnerstwa między organizacjami i samorządem powiatowym, zwiększeniu wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityk publicznych w powiecie i poprawianiu jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie różnorodnych potrzeb społecznych.
- 1.4. Program jest wyrazem polityki władz Powiatu wobec organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, która zmierza do zapewnienia im jak najlepszych możliwości do działania, rozwoju i współpracy.
- 1.5. Ilekroć w Programie jest mowa o:
  - a) „ustawie” rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.);
  - b) „Programie” rozumie się przez to „Wieloletni program współpracy Powiatu Oleckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2015-2019”;
  - c) „zadaniu publicznym” rozumie się przez to zadanie określone w art. 4 ust. 1 ustawy;
  - d) „Powiecie” rozumie się przez to Powiat Olecki;
  - e) „Radzie Powiatu” rozumie się przez to Radę Powiatu w Olecku;
  - f) „Zarządzie Powiatu” rozumie się przez to Zarząd Powiatu w Olecku;
  - g) „organizacjach pozarządowych” rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
  - h) „Starostwie” rozumie się przez to Starostwo Powiatowe w Olecku.

2. Cel główny i cele szczegółowe programu

- 2.1. Celem głównym Programu jest zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy Powiatu Oleckiego i organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy.
- 2.2. Celem szczegółowym Programu jest:
  - a) podniesienie jakości i efektywności prowadzenia dialogu obywatelskiego w sprawach istotnych dla lokalnej społeczności, zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
  - b) poprawa jakości i efektywności współpracy w zakresie realizacji zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych i niefinansowych, ukierunkowanej na pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
  - c) wspieranie procesu integracji sektora pozarządowego, tworzenie warunków do społecznej aktywności.

3. Zasady współpracy

- 3.1. Współpraca Powiatu z organizacjami odbywa się na zasadach:
  - a) *pomocniczości*: Powiat powierza organizacjom realizację zadań własnych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy;
  - b) *suwerenności stron*: stosunki pomiędzy Powiatem a organizacjami kształtowane będą z poszanowaniem wzajemnej autonomii w swojej działalności statutowej;
  - c) *partnerstwa*: dobrowolna współpraca równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiąganiu razem wytyczonych celów;
  - d) *efektywności*: wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie największych efektów realizacji zadań publicznych;

- e) *uczciwej konkurencji*: wymóg udzielania tych samych informacji odnośnie wykonywanych działań przez podmioty publiczne i niepubliczne oraz obowiązek stosowania tych samych kryteriów przy dokonywaniu oceny tych działań i podejmowaniu decyzji dotyczących ich finansowania;
- f) *jawności*: możliwości współpracy Powiatu z organizacjami są powszechnie znane, dostępne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji.

4. Zakres przedmiotowy

- 4.1. Współpraca Powiatu Oleckiego z organizacjami pozarządowymi dotyczy realizacji zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy w zakresie odpowiadającym zadaniom powiatu o charakterze ponadgminnym.
- 4.2. Realizowane przez organizacje zadania publiczne powinny wynikać z analizy problemów lokalnych zdefiniowanych w danej społeczności. Podstawą określającą główne problemy i kierunki zmian jest strategia rozwoju powiatu. Na jej podstawie oraz na podstawie odrębnych przepisów Rada uchwała samorządowe programy i „branżowe strategie”, które również wskazują, w jaki sposób określone konkretne problemy będą rozwiązywane.
- 4.3. W rocznych programach współpracy Powiatu z organizacjami zostaną wyznaczone zadania publiczne do realizacji przewidziane do finansowania lub współfinansowania.

5. Formy współpracy

- 5.1. Powiat podejmie współpracę z organizacjami w trzech najważniejszych aspektach (płaszczyznach) w zakresie:
  - a) tworzenia polityk publicznych;
  - b) realizacji zadań publicznych;
  - c) infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności.
- 5.2. Współpraca Powiatu z organizacjami w zakresie *projektowania i wdrażania polityk lokalnych*, o którym mowa w ppkt 5.1. lit. a, obejmie w szczególności następujące obszary:
  - a) diagnozowanie lokalnych problemów i wyzwań;
  - b) wzajemne informowanie się partnerów o planach, zamierzeniach i kierunkach działań, między innymi poprzez:
    - publikowanie ważnych dla obu stron informacji na www.powiat.olecko.pl bądź w Biuletynie Informacji Publicznej,
    - organizowanie spotkań na temat ogólnych zasad współpracy i zagadnień związanych z realizacją programu,
    - informowanie drogą elektroniczną o dostępnych programach pomocowych, szkoleniach, konferencjach;
  - c) współtworzenie strategii i programowania polityk publicznych;
  - d) konsultowanie założeń projektów aktów prawa lokalnego zgodnie z uchwałą nr XXXIX/239/2010 Rady Powiatu w Olecku z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej;
  - e) wdrażanie polityk publicznych, w tym tworzenie rozwiązań prawnych i instytucjonalnych;
  - f) uczestniczenie w ocenie wykonania strategii i programów polityk publicznych.
- 5.3. Współpraca Powiatu z organizacjami w zakresie *realizacji zadań publicznych*, o którym mowa w ppkt 5.1. lit. b, obejmie:
  - a) finansowanie działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych, w szczególności:
    - zlecenie organizacjom realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie w ramach otwartych konkursów ofert w formie *powierzenia* wykonywania zadań publicznych z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub *wspierania* zadań z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji;

- udzielanie w trybie i na zasadach określonych w art. 19a ustawy na dofinansowanie lub finansowanie realizacji pozakonkursowych zadań publicznych;
- b) wykorzystanie niefinansowych form wsparcia działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych, między innymi poprzez:
  - tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji, właściwych organów Powiatu, Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego (jeśli taka powstanie), o ile zajdzie taka potrzeba,
  - prowadzenia wspólnych przedsięwzięć, np. organizacji imprez sportowych, kulturalnych, promocyjnych, współorganizowanie konferencji, forum, szkoleń itp.,
  - przekazywaniu organizacjom w miarę możliwości i w uzasadnionych przypadkach materiałów informacyjnych w celu realizacji projektów poza granicami powiatu i kraju,
  - udzielania rekomendacji organizacjom współpracującym z Powiatem, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł,
  - pomocy i współdziałania z organizacjami w poszukiwaniu i pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł,
  - umożliwienia bezpłatnego korzystania z pomieszczeń Starostwa na realizację zadania wyłonionego w drodze konkursu lub na podstawie wniosku w tej sprawie,
  - sprawowania patronatu Starosty Oleckiego nad przedsięwzięciami realizowanymi przez organizacje i pomoc w ich organizacji,
  - prowadzenia bazy o organizacjach pozarządowych działających na terenie powiatu;
- c) tworzenie partnerstw między organizacjami a Powiatem, między innymi poprzez:
  - zawieranie umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r., Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146).

5.4. Współpraca Powiatu z organizacjami w zakresie *infrastruktury współpracy i tworzenia warunków do rozwoju aktywności społecznej*, o którym mowa w ppkt 5.1. lit. c, obejmuje:

- a) tworzenie przez samorządy systemów wspierania organizacji pozarządowych:
  - umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie oraz zgodnie z uchwałą nr XXXIV/234/2013 Rady Powiatu w Olecku z dnia 30 października 2013 r. w sprawie określenia trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej;
- b) wspieranie przez samorządy integracji środowisk pozarządowych.

6. Priorytetowe zadania publiczne

- 6.1.** Zakres zadań objętych programem obejmuje działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych powiatu określonych w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.), których realizacja związana będzie ze wsparciem finansowym ze środków budżetu powiatu bądź inną formą wsparcia pozafinansowego.
- 6.2.** Zlecenie realizacji zadań Powiatu organizacjom obejmuje w pierwszej kolejności te zadania, które program określa jako zagadnienia priorytetowe, o których mowa w niniejszym punkcie. Zadania priorytetowe zostaną doprecyzowane w rocznych programach współpracy.
- 6.3.** Zlecenie odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia lub dane zadanie można zrealizować efektywniej w inny sposób, określony w przepisach odrębnych.
- 6.4.** Podstawowym trybem przekazywania środków finansowych organizacjom jest otwarty konkurs ofert przeprowadzany w oparciu o przepisy ustawy. W przypadkach wskazanych przez ustawę dopuszczalne jest stosowanie innego trybu.

- 6.5.** Ustala się następujące zadania priorytetowe, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom prowadzącym działalność statutową w danej dziedzinie:
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
  - wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
  - ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
  - turystyki i krajoznawstwa,
  - działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy.
- 6.6.** W wyniku stwierdzenia potrzeb lokalnych lub na uzasadniony wniosek organizacji Zarząd może w drodze uchwały wskazać inne niż określone w ust. 6.5 zadania, które wymagają realizacji, w celu ich zlecenia organizacjom na zasadach określonych w ustawie lub odrębnych przepisach.

7. Okres realizacji Programu

- 7.1.** Niniejszy program będzie realizowany od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2019 r., z zastrzeżeniem ust. 2.
- 7.2.** Termin realizacji poszczególnych zadań określony będzie w warunkach otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadań Powiatu w poszczególnych latach obowiązywania programu.

8. Sposób realizacji Programu

- 8.1.** Współpraca Powiatu z organizacjami w ramach programu obejmuje działania o charakterze finansowym i pozafinansowym, opisanych szczegółowo w pkt 5.
- 8.2.** Za realizację programu odpowiadają partnerzy współpracy, tj.:
- Zarząd Powiatu w zakresie organizacji otwartych konkursów ofert i trybów pozakonkursowych objętych ustawą oraz zlecenia realizacji zadań publicznych,
  - pracownik odpowiedzialny za współpracę z organizacjami w Wydziale Edukacji, Kultury, Sportu i Promocji Starostwa Powiatowego w Olecku,
  - powiatowe jednostki organizacyjne i komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Olecku w zakresie bieżącej realizacji i współpracy,
  - organizacje realizujące swoje cele statutowe na terenie powiatu.
- 8.3.** Przeprowadzanie otwartych konkursów ofert odbywa się według następujących zasad:
- zlecenie realizacji zadań Powiatu organizacjom obejmuje w pierwszej kolejności zadania priorytetowe doprecyzowane w rocznych programach współpracy i odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, chyba, że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia lub dane zadanie można realizować w inny sposób określony w przepisach odrębnych,
  - otwarty konkurs ofert ogłasza Zarząd,
  - termin składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia,
  - otwarty konkurs ofert ogłasza się w Biuletynie Informacji Publicznej, na www.powiat.olecko.pl i tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku,
  - konkurs ofert prowadzi Komisja Konkursowa powołana przez Zarząd,
  - złożone oferty podlegają ocenie:
    - formalnej przez pracowników merytorycznych Starostwa Powiatowego w Olecku, którzy przedstawiają Komisji Konkursowej listę ofert podlegających wykluczeniu i/ lub dalszej ocenie merytorycznej, którą akceptuje Komisja Konkursowa,
    - merytorycznej przez Komisję Konkursową,
  - decyzję o wyborze ofert wyłonionych przez Komisję i udzieleniu dotacji podejmuje Zarząd w drodze uchwały, po zasięgnięciu opinii Komisji Konkursowej,
  - podjęta uchwała jest podstawą do zawarcia pomiędzy upoważnionymi przedstawicielami stron podejmujących współpracę pisemnych umów określających sposób i termin przekazania dotacji oraz jej rozliczenia,
  - wyniki konkursu są publikowane na stronie internetowej Powiatu, w Biuletynie Informacji Publicznej, zakładce NGO oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Starostwa,
  - wspólną ofertę w konkursie mogą złożyć dwie lub więcej organizacje działające wspólnie zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy.

9. Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu

9.1. Ostateczną wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań publicznych objętych niniejszym programem określi rokrocznie Rada Powiatu w uchwałach budżetowych, na każdy rok realizacji programu.

10. Sposób oceny realizacji Programu

10.1. Realizacja programu jest poddana ewaluacji rozumianej jako planowe badanie programu mające na celu ocenę rezultatów jego realizacji.

10.2. Celem ewaluacji za lata 2015-2019 będzie ocena wpływu programu na wzmocnienie organizacji i partnerstwa.

10.3. Na ocenę wieloletniego programu za lata 2015-2019 składać się będą w szczególności sprawozdania z realizacji rocznych programów współpracy Powiatu z organizacjami za 2015 r., 2016 r., 2017 r., 2018 r. i 2019 r.

10.4. Ustala się następujące wskaźniki niezbędne do oceny realizacji programu:

- a) liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert, w tym ilość organizacji,
- b) liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego, w tym ilość organizacji,
- c) liczba umów zawartych w trybie art. 19a ustawy, w tym liczba organizacji,
- d) liczba umów, które nie zostały zrealizowane lub zostały rozwiązane z przyczyn zależnych od organizacji,
- e) wielkość własnego wkładu finansowego i pozafinansowego organizacji w realizację zadań publicznych,
- f) wysokość kwot udzielonych dotacji w poszczególnych obszarach,
- g) liczba zrealizowanych umów partnerskich określonych w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r., Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) oraz porozumień albo umów o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146),
- h) liczba projektów aktów prawa miejscowego stanowionych przez Radę, konsultowanych przez organizacje.

11. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji

11.1. Wieloletni program współpracy Powiatu Oleckiego z organizacjami został opracowany po konsultacjach przeprowadzonych zgodnie z uchwałą nr XXXIX/239/2010 Rady Powiatu w Olecku z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej.

11.2. W celu uzyskania uwag i propozycji od organizacji projekt programu został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej powiatu w zakładce ORGANIZACJE POZARZĄDOWE oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku, przesłany drogą elektroniczną do organizacji.

11.3. Projekt dokumentu został opracowany w ramach realizacji projektu „Standardy współpracy międzysektorowej w powiecie oleckim”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

11.4. Program zostanie umieszczony na stronie internetowej Powiatu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

12. Tryb powoływania i zasady działania Komisji Konkursowej do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

12.1. Każdorazowo, w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert na realizację zadań publicznych, wynikających z rocznych programów, w celu opiniowania składanych ofert Zarząd powołuje imienny skład Komisji Konkursowej, zwaną dalej Komisją.

12.2. W skład Komisji Konkursowej powołanej przez Zarząd wchodzi:

- a) przedstawiciele Zarządu Powiatu,

- b) przedstawiciele komórek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Olecku odpowiedzialnych za realizację zadań z obszaru programu, którego dotyczy ogłoszony otwarty konkurs ofert,
- c) co najmniej 2 osoby reprezentujące organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem osób reprezentujących te organizacje biorące udział w konkursie.

Za uczestnictwo w pracach Komisji jej członkowie nie otrzymują wynagrodzenia.

12.3. W pracach Komisji mogą uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.

12.4. Procedurę ogłoszenia naboru na członków Komisji Konkursowej określa Zarząd Powiatu w stosownej uchwale.

12.5. W ocenie oferty złożonej w konkursie, nie może brać udziału osoba, której powiązania ze składającym ją podmiotem mogą budzić zastrzeżenia, co do jej bezstronności. Każdy członek Komisji podpisuje zobowiązanie, że w przypadku stwierdzenia istnienia powiązań, o których mowa w niniejszym ustępie, członek Komisji zgłasza ten fakt na posiedzeniu Komisji i zostaje wyłączony z oceny oferty podmiotu, z którym powiązanie występuje.

12.6. Pracami Komisji kieruje Przewodniczący Komisji.

12.7. Komisja obraduje na posiedzeniach zamkniętych, bez udziału oferentów. Termin i miejsce posiedzenia Komisji określa Przewodniczący. W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący może zarządzić inny tryb pracy Komisji.

12.8. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy pełnego składu. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego.

12.9. Rozstrzygnięcie Komisji nie jest wiążące dla Zarządu Powiatu.

13. Postanowienia końcowe

13.1. Zmiany niniejszego programu wymagają formy przyjętej dla jego uchwalenia.

13.2. Organizacja otrzymująca środki finansowe w formie dotacji jest zobowiązana do zamieszczenia w swoich materiałach informacyjnych zapisu o finansowaniu bądź dofinansowaniu przez Starostwo Powiatowe w Olecku.

13.3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym programie zastosowanie mają odpowiednio przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawy Kodeks cywilny, ustawy o finansach publicznych, ustawy Prawo zamówień publicznych oraz ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

